

Judaizmus – Svätý Tanakh
 Kniha prísloví
 Kapitoly 20-23
 Príslovia, kapitola 20

Posmievač je víno (a)
 nezbedník je nápoj opojný,
 lenže nik (z tých, čo)
 po ňom bažia, múdry nebýva.
 Revaniu levíčaťa (sa podobá)
 hrozba kráľova, ten, kto ho
 popudzuje k hnevu,
 hreší proti sebe samému.
 Je pre človeka cťou, keď
 (pokojne) sedí, (kde sa strhol)
 spor, lež každý blázon, sa
 zamieša (do škriepky).
 Leňochovi sa nechce orat'
 z jesene, (potom) sa zháňa
 za žatvy, a nieto (ničoho).
 (Sťa) vody hlboké (sú)
 plán(y) v srdci človeka,
 rozumný muž ich však vie
 odtiaľ vytiahnuť.
 Je veľa ľudí, čo sa chvália
 svojou dobrotou,
 ale kto nájde muža
 vskutku spoľahlivého?
 (Ak niekto) kráča
 v bezúhonnosti
 a spravodlivosti, (budú)
 po ňom blažení jeho synovia.
 Kráľ, ktorý sedí
 na sudcovskej stolici,
 rozráža svojím bystrozrakom
 všetko zlé.
 Kto môže povedať:
 „Ja som si srdce očistil,
 som čistý od hriechu?“
 Dvojaké závažie
 a miera dvojaká,
 obidvoje sa príkri Pánovi.
 Už chlapec dáva svojimi
 skutkami najavo,
 či je čistý a správne
 jeho konanie.
 Ucho, ktoré počuje,
 a oko, ktoré zrie,
 oboje stvoril Pán.
 Nemiluj spánok,

aby si neschudobnel,
 (len) otvor oči
 (a) máš chleba dosýta.
 „Zlé, nanič!“ vraví,
 kto kupuje, ale keď odíde,
 potom chváli sa.
 Je zlata a (je) veľa koralov,
 (ale) pery rozumného sú
 drahocennou nádobou.
 Človeku veľmi chutí
 nestatočne nadobudnutý
 chlieb, no nakoniec má
 plné ústa kamenia.
 Vyvrátdza tajnosti,
 kto klebetí, kade sa len hne,
 preto sa so strešteným
 rapotačom nepusť (do reči)!
 Kto kľaje svojho otca
 alebo svoju mať,
 zhasne mu kahan
 v hustej tme.
 Majetok od počiatku chvatne
 nadobudnutý nebude požehnaný
 napokon.
 Nehovor: „Ja sa za zlé
 vypomstím!“
 (Len) dúfaj v Pána
 a pomôže ti.
 Dvojaké závažie sa príkri
 Pánovi a nie je dobrá váha
 falošná.
 Pán (riadi) kroky človeka,
 lež ako málo človek jeho
 ceste rozumie!
 Múdry kráľ previeva
 zločincov a dá ich
 (mlátiť) kolesom.
 Pánovým kahancom je
 ľudské svedomie,
 čo prekutáva všetky
 skryty života.
 Dobrotivosť a vernosť
 ochraňujú vladára a
 dobrosrdečnosťou podopiera
 svoj trón. Ozdobou mladých
 (je) ich moc, okrasou starcov
 (sú ich) šediny.
 Príslovia, kapitola 21
 Sťa vodná struha
 je srdce kráľa

v ruke Pánovej,
 vedie ho,
 kamkoľvek chce.
 Človeku sa môže zdať,
 že každá jeho cesta
 správna je, lenže srdcia
 posudzuje Pán.
 Pestovať statočnosť
 a rozvahu sa väčšmi páči
 Pánovi ako obeta.
 Povýšenecký pohľad a srdce
 naduté, čo hriešnici pokladajú
 (za) svetlo, (je) hriech.
 Úsilia príčinlivého (vedú ho)
 vždy k zisku, lež každého,
 kto by rád rýchlo nahonobiť,
 (vedú) k veľkej chudobe.
 Poklady,
 vyzískané lživým jazykom,
 sú ako rozoviata para,
 ako slučky,
 (ktoré nastrojila) smrť.
 Násilie bezbožných strhne
 aj ich (samých), lebo sa
 vzpierali konať podľa práva.
 Krivolaká je cesta muža,
 obťažného vinou,
 ale kto je čistý, správny
 (je aj) jeho čin.
 Keď trescú posmievača,
 prostomyseľný múdre,
 keď poučujú múdreho,
 rozširuje si vedomosť.
 Kto si ucho zapcháva,
 keď sa bedár krikom (ozýva),
 bude (raz) volať tiež,
 ale vyslyšaný nebude.
 Spravodlivého naplnia radosť,
 keď (vidí) súdiť spravodlivo,
 hrôza však tých,
 čo pášu nepravosť.
 Človek, čo zblúdil
 z cesty múdrosti,
 (čoskoro) bude
 v ríši mŕtvych spočívať.
 Kto rád má radovánky,
 bude biedu trieť,
 nezbohatne, kto víno rád
 a olej (voňavý).
 Výkupným za spravodlivého

(býva), ničomník,
 a vierolomník (nastupuje)
 na miesto statočných.
 V príbytku múdreho (je)
 vzácny poklad a (takisto) olej
 (voňavý), pochabý človek
 ho však premrhá.
 Kto sa usiluje o statočnosť
 a milosrdenstvo, nachádza
 život, (statočnosť) a česť.
 Múdry vystúpi do mesta
 hrdinov a zborí baštu,
 ktorá budila v nich dôveru.
 Ten, kto je strážcom
 svojich úst a svojho jazyka,
 je strážcom svojej duše
 pred úzkosťami.
 Nespratný nafúkanec,
 zvaný posmievač,
 vyčíňa vo svojej
 nesmiernej pýche.
 Vlastná žiadostivosť
 umorí leňocha,
 lebo sa jeho ruky
 štítia roboty.
 Celý deň modlíka a modlíka;
 spravodlivý však rozdáva
 a neskrblí.
 Obeta hriešnikov
 je odporná Pánovi,
 zvlášť, keď sa obetuje
 na zlý úmysel.
 Falošný svedok vyjde
 navnivoč, ale človek,
 ktorý počúva,
 bude stále hovoriť.
 Oplan vystavuje bezočivý
 výzor na obdiv, statočný
 (človek) si však dáva pozor
 na cestu.
 Niet múdrosti,
 niet rozumnosti a niety rady
 proti Pánovi.
 Príslovia, kapitola 22
 Meno je hodno viac
 ako veľké bohatstvo,
 priazeň je lepšia nad striebro
 a nad zlato.
 Boháč a bedár
 patria dovedna, obidvaja sú

dielom Pánovým.
 Prozreteľný (človek)
 predvída nehodu a vyhne sa,
 neskúsení však idú ďalej
 (neopatrne) a doplácajú
 (na svoj nerozum).
 Bodľač (a) osídla (sa stelú)
 zvrhlému - človekovi
 na cestu, kto si však chráni
 život, vyhne sa im zďaleka.
 Navykaj chlapca na životnú
 dráhu, ktorej sa mu treba
 pridržať, a neodchýli sa
 od nej ani v starobe.
 Boháč panuje chudobným,
 kto si však požičiava,
 je veriteľovým sluhom.
 Kto seje nepravosť,
 ten bude skazu žať,
 prút jeho prchkosti
 sa pominie.
 Požehnaný bude, (kto vie)
 dobrým okom (pozerať),
 lebo dáva chudákovi
 zo svojho chleba.
 Vyžeň posmievača
 a vysťahuje sa škriepka
 (s ním), rozopra
 a hanba prestanú.
 (Pán) má rád toho, kto má
 čisté srdce, a milí sú mu
 neporušení. Človeku ľúbych
 perí je kráľ priateľom.
 Oči Pánove (všetko)
 strážia bedlivo,
 zámery vierolomníkov
 však obracia navnivoč.
 Leňoch hovorí:
 „Vonku je lev,
 mohol by ma roztrhať
 na (niektorej) ulici.“
 Bláznovstvo väzí v srdci
 chlapčat'a, trestajúci prút ho
 však stadiaľ vyženie.
 Utlačovateľ chudobného
 množí jeho (majetok),
 kto dáva boháčovi,
 (privodí ho) iba
 do nedostatku.
 Nakloň svoj sluch

a moje slová čuj
 a obráť svoju myseľ k tomu,
 čo ja viem.
 Lebo bude krásne,
 ak ich vo svojom vnútri
 zachováš, keď na perách
 ti budú pohotové napospol.
 Aby si v Pána skladal dôveru,
 o jeho cestách ťa
 dnes poučam.
 Či som ti nenapísal zas
 a za vo (forme rozmanitých)
 rád a náhľadov,
 (aby som) ťa oboznámil
 (s) pravdou, (s) pravdivými
 výrokmi, aby si správne
 odpovedal tým,
 čo sa ťa spytujú?
 Nezdieraj chudobného preto,
 že je chudobný, a negniav
 v bráne bedára,
 lebo Pán prevezme
 ich pravotu a oberie ich
 obračov o život.
 Nepobrataj sa s hnevým
 človekom a s prchkým
 chlapom neobcuj,
 aby si tiež nenavykol
 jeho chodníčkom
 a nenastrojil svojej duši sieť.
 Nepatri k tým, čo tieskajú
 (ihneď do dlaní na znak)
 záruky, k tým,
 čo sa zaručujú za dlhy.
 Ak nebudeš mať
 z čoho zaplatiť,
 vezmú tvoje lôžko spod teba.
 Nehýb medzi prastarú, (tú),
 ktorú ustálili tvoji otcovia.
 (Ak) vidíš chlapa, (ktorý je)
 rúči vo svojej robote,
 (nuž, vedz, že) bude slúžiť
 u kráľ'ov, nebude slúžiť
 u bezvýznamných ľudí.
 Príslovia, kapitola 23
 Keď si sadneš s pánom jesť,
 dobre si všímaj (toho),
 kto je pred tebou.
 Nežiadať si jeho lahôdok,
 bo je to pokrm oklamný.

Nenamáhaj sa zbohatnúť (a)
zdržuj svoju vynaliezavosť.
(Len čo) si mihol okom
(na bohatstvo), už ho niet.
Lebo je isté,
že si spraví perute
a odletí jak orol k nebesám.
Nehovor bláznovi (nič)
do ucha, lebo (len) opovrhne
rozumnosťou tvojich slov.
Nevnikaj za medzu prastarú a
neskracuj pole sirotám!
Lebo ich zástanca je mocný,
on bude viesť proti tebe
ich pravotu.
Vovádzaj svoje srdce
do učenia a (napni) svoje uši
k slovám rozumným.
Ak bude múdre tvoje srdce,
syn môj, radovať sa bude
moje srdce tiež
a moje vnútro bude plesáť,
keď budú tvoje pery správne
(veci) hovoriť.
Nech nerozncuje sa tvoje
srdce kvôli hriešnikom,
ale boj sa Pána každý deň,
lebo (ti) kynie budúcnosť
a tvoja nádej nazmar nevyjde.
Počúvaj, syn môj, aby si bol
skúsený, a rovnou cestou
svoje srdce ved'!
Nepatri k pijanom vína,
ani k nenásytným
jedákom mäsa.
Bo schudobnie pijan i ten,
čo sa objedá, a ospanlivosť
odieva do handier.
Poslúchaj svojho otca,
ktorý je ti rodičom,
a nepohrdaj svojou matkou
na jej staré dni!
Získavaj pravdu a nepredávaj
(ju), múdrosť, náuku
a rozumnosť!
Radosťou plesá otec
spravodlivého a rodič (syna)
múdreho sa kochá v ňom.
Nech kochajú sa (v tebe)
tvoj otec a tvoja mať

a nech sa teší tvoja rodička!
Daj mi, syn môj, svoje srdce
bár by tvoje oči nachádzali
v mojich cestách záľubu!
Kto bedáka? Kto (vraví):
„Jaj!“ Ktože sa vadí?
Kto sa sťažuje?
Kto bez príčiny rany (trži)?
Ktože má oči zmútené?
Tí, čo sa (dlho) bavia
pri víne, čo chodia
vychutnávať víno miešané.
Nepozeraj ty na víno,
jak skvie sa nachovo,
ako sa blýska v pohári!
Kľže sa (dolu hrdlom)
lahodne,
lež naposledok štipne ako had
a kúsne ako zmija.
Oči ti budú vidieť
veci čudesné a tvoje srdce
bude myslieť na pochabosti.
Budeš s'á (ten, čo)
na šírave mora spí,
ako námorník,
čo spí v koši na s'ážni.
„Nabili ma, (a) nebolelo ma, –
Kedy sa zobudím?
Pôjdem ho hľadať zas.“